

Pomhaj Bóh!

Číslo 27.
2. julija.

Četnik 3.
1893.

Serbske nježeliske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihicziščežetni w Budyščinje a so tam dostacž sa šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

5. njeđzela po swj. Trojizy.

Mat. 5, 9: „Sbóžni so czi měrni, pschetož woni budža Bože džeczi mjenowani.“

W prjedawškej šchtucžy khwali luby sbóžnik tych, kiž so czišteje wutroby, so sbóžnych. Čžěpnje swižuje nascha džeknišcha šchtucžka i tamnej. Pschetož najwjazny pschińdžetej swada a njeměr sem i naschich njeczistych wutrobom, ale czišta wutroba haji a lubuje měr a jednotu. My so husto mylimy, hdyž so se swojim bližšim wadžo mēnimy, so swada i teho pschińdže, so my to dobre a prawe chzemy. Nascha wulka pschińsknosć je ta, so so swěru wobhonjamy, hacž nasche njecziste wutroby njejsu we wěrje, hdyž so i bližšim swadžimy: nasche cžesczelakomstwo, nasche stejenje sa dobytkom atd. Je žnano na swěče tawšynt ras wjazny tych, kiž chzedža pravo mēcz, dyžli tych, kiž jo maja. Mamy-li nětk woprawdže mēr se swojim Bohom w swědomnju, dha dyrbi so tón tež wschudžom w naschim žiwjenju šjewicž. Je-li Ahrystuž nasch mēr i Bohom, dha dyrbinymy so tež jako cžlowjetojo, kiž so mēr namakali a džerža a šžělicž chzedža, se swojim khodženjom wopokasacž. Ale tež sa tym dyrbinymy stejecž, so bychmy wschudžom wokolo šebje mēr rosschērili. Měrni, praji nasch Luther, so tajžy, kiž mēr wschudžom cžinja, podpjeraja a šžerža bjes druhimi, kaž je Ahrystuž nam pola Boha mēr cžinił. Tole sbóžnychkhwalenje je teho dla šłowo, kotrež chze derje wopomnjene bycž tam, hdyž žadny mēr njeje; žnano je twój dom tajke město, hdyž so to pschede wschēm stacž dyrbi. Ale kaž cžinimy mēr? Niz

i tym, so my to, wo cžož so wadžimy, hiščeže ras najnadrobnišcho rošestajamy a tak pytamy, kóždemu k swojemu prawu pomhacž; tak móže so lohko stacž, so so na wotpohladanje, mēr cžinicž, žyle sapomni a budže swada hiščeže hōrscha. Esamo niz i tym cžinimy mēr, so druhemu wodacže posticžimy, wjele šferje i tym, so šebi wodacže wuprošymy. Ale swěru móže so to jeno potom stacž, hdyž so žami pschewinjemy, so žami saprēmamy a pokorjamy. Nanajšepje so mēr i tym cžini, so my se swojim ššchiwdženym bratrom so wrócžimy k temu mērej, kotryž je Ahrystuž bjes nami a Wótzom cžinił. Nječ my hromadže šupimy pod Ahrystužowu kščiž a hladamy, kaž wjele je wón saplacžik, so by mēr byl na semi, nječ so hromadže podamy k jeho wotewrjenemu rowu a šššchimy we wěrje powjesč horještanjeneho na wschitkōn swēt: Mēr budž i wami. Šchtōž luby Jesužowu mēr ma a cžuje, budže tež se wschēmi ludžimi mēr džeržecž a cžinicž mōž. Tajkim placž tež to hnadne ššubjenje, so budža Bože džeczi mjenowani. Niz jeno Bóh luby Anjes budže jich sa šwoje džeczi pschipsnacž dyrbjecž. Wón njemōže hinał, hacž pschidacž: Haj woni, kiž mēr Boži, kiž je wyschšchi hacž wschitkōn rošom, we wutrobach džerža tež tam, hdyž by drugi hižo dawno so wadžil abo ššoržil, so prawe Bože džeczi. Žich mēr je i Boha a jich ššutk, mēr džeržecž, je podobny na tón wulki ššutk jich njebjeskeho Wótzja: šwój mēr wuliwacž na tón žyly swēt.

D dajče nam wschudžom a pschezo sa tutej najwyschškej cžescžu Božeho džescža stejecž, dajče nam ju pytacž a namakacž na tym pucžu, kotryž Šsyn Boži nam

jow pokaže: Sbožni su czi merni, pschetoz woni budza Bože džeczi mjenowani. Hamjen.

Anton Moriz Gröpler.

Po němstim.

(Stónčenje.)

Sastaranje wbohich šlepnych hólzow bęšče našch Gröpler f Božej pomozu do skutka stajik — ale sčto dha so sa šlepe holzy starasche! Tón wotpohlad drje tež wón mějesche — ale kať jón wuwjescz. Sztyšchmy, kať so jemu tež tón skutk lubosczje poradzi. Wón sam powjeda:

„Sa šandžech do šwojeje komorki a samknych šwoje durje a modlach so f šwojemu Wótzu w potajnym, duž mi Bóh wotwolwjenje w rjanym šlowje da: Proščezje, a wam budže date; pytajczje, a wy budžecze namafacz; klapajczje, a wam budže wotewriene. Po tajkim: proščez, pytač, klapacz durbjach po Božej woli. Wot teho dnja — wone bęšče léczjo 1855 — f mojimi 13 šlepnyimi hólzami do našcheje šhromadneje domjazeje modlitwy próstwu pschiswach: „Ach, luby Božo, my proščymy psches Jesom Khrysta, dai, so by so tež sa šlepe holzy w Pomorskej wustaw šakozik.“

Ta próstwa so pol léta w rańšich a wječornych paczerjach šobu wuspěwa, duž poška Bóh jako přenje wuššyschenje mafe šymjeitne šornješko. Młoda holza, kotraž wo tych próstwach a pscheczach niczo njewjedžesche, poška Gröplerjej „sa šlepe holzy w Pomorskej“ 11 šlěbornych. Nětko wón pošna, so je jeho modlitwa wuššyschana a so budže Bóh tón Knjes w šwojim časju dale pomhacz. Wón šwojeje žonje praji: „Nětko wšmi khetšje knihi, do kotrychž te 11 šlěbornych a wschitke dary Bože šapiskuiješ, kotrež budže tón Knjes tež dale sa te šlepe holzy dacž, a wšmi šebi wošebity kaschczik, do kotrehož pjenješy položimy. Přenje pjenješy dołho šame wostachu, pschetoz hdyž so Gröpler juntrócž f pscheczjelom rozrěczjuo na nje špomni, džesche tón: „Sa chzu 19 šlěbornych pschipožozicž, potom je toler a móže so na naluto-wańnju donjescz.“ „Bohu budž džak“, šebi Gröpler myšlesche, „nětko mamy kapital, kotryž dań nješe“. Wón w nowolětnej rozprawje powjedasche wo tym šapoczatku — a šedny bęšče roz-prawa wosjewjena, duž se wschěch šobow dary pschidžechu, tať so bę jich šorsy 62 toler 7 šlěbornych a 6 pjenješkow šhromadže. „Šdyž tať džje“, praji Gröpler, „chžemy my 1. oktobra wustaw sa šlepe holzy w wěrje wotewricž“. Wón šebi pišasche, kať šebi tu wscho myšlesche; na dobo něčto wo durje klapasche. Distonoschec jemu list pschinješje wot snateho dobročžela a w tym štejesche bjes druhim:

„Wulke wješele je mi byto, jako čžitach, so chžecze so nětko tež sa šlepe džowki šhudnych štaršich štaracz. Sa wam f wuwjedženju teho skutka 1500 toler pošlicžuju.“ Š džakownej radoščju pošna Gröpler, so je to wschitko wuššyschenje modlitwow a so wón dale niczo čžinicž nima, hacž w wěrjazej poškuschnosczji sa Božimi pučžemi šhodžicž a jemu wschitko dowericž.

Blisko wustawa sa hólzow šebi bydlenje wotnaja; wučerka so namafa a hdyž bęšče šebi Gröpler myšlik, f jenej šlepej holecžku džělo šapoczecž, wón 18. oktobra tšf a po tym hiščezje dwę holzy do noweho wustawa dowjedže. Wone durbjachu wschaf najprijedy f wotnajatym bydlenjom špokojom bycz, ale hižo w pschichodnym léczje, jako chžysche so našch njebohi khetžor Wjedrich III. f prynžebu Wiktoriju woženicž, wobšamknychu pomorske krajne šlawy, jemu 10,000 toler f šakozjenja wustawa sa šlepe holzy pschepodacz. To šakozjenje mějesche so f mjenom młodeje prynžebny pomjenowacz. Hiščezje 2000 toler so f drugeho džěla Pomorskeje pschida. Nětko móžesche so twarske měštno blisko pschi wustawje sa hólzow šupicž a so twaricž šapoczecž. 30. septembra 1861 bu nowy wustaw pošwjećeny.

Kať jemu to škutkowanje Bože wutrobu hnuješche, Gröpler w léczje 1865 šwojemu pscheczjelej pišasche:

„Š čžezkej wutrobu jědžech ja 5. junija 1850 do Šchžeczžina a dženska durbju f Jakubom šhwalicž: Sa nješšym hódny wscheje šmilnosczje a šwěrnosczje, kotruž Bóh na mni čžinik je. Sa nje-mějach niczo hacž tón kiz, jako do Šchžeczžina pschidžech a dženska mam dwoje wóštko. Sa šym pschedštejicžer dweju rjaneju wustawow sa šlepnych. Sa šteju psched tym wschěm f tym wušnacžom: To je džiw psched mojimaj woczomaj, to pschidžje wot teho Knjesa.“

Sztyšchmy hiščezje něčto wo tym džiwnyim mužju šamym. Wón bęšče živy čžlowjek, kiz to čžezto njenješesche, so bęšče šlepy. Tať wěczje štapajo by tón wulki muž šhodžik, so tón, kotryž jemu njeby do woczow pohladny, sa tym pschischoł njeby, so ma šlepeho psched šobu a wón so se šwojim žiwym wótrym duchom wschudžom tať derje šnajesche, so by husto kať widžazy powjedaf. Gröpler bęšče so tať f měrom pod šwoj kichž podaf, so wón, hdy by jeho něčto wobžarowaf, wo tym wulkim wužitku, kotryž ma wón psched widžazy, by tať powjedacz wjedžaf, kať by jeho njetrjebaf ničto wobžarowacz, wjele bóle jemu jeho šbože šawidžecž.

Wón pať bu tež w šwojeje šwěrnosczji čžezto pruhowany. Šeho mandželstwo bęšče Bóh se 6 džeczžimi žohnowaf, wot kotrychž jedyň šyn a dwę džowzy hižo šašo šaše wumrjechu. Šehdy wón pod šylšami praji: „Tón Knjes je jo dať, tón Knjes je jo wšaf, to mjeno teho Knjesa budž šhwalene!“ — Šako pať Bóh tón Knjes šwoju ruku wuššesčre a jemu radoščj jeho wutroby, teho najštaršeho šyna Moriza wja, bęšče tón šylšny muž kať škamany. Šólž bęšče f njewurjelnimej lubosczju na šlepny nanu wišaf, bęšče jeho wschudžom pschewodžaf a Gröpler widžesche hižo w tym kčžezžzym hólzu šwojeho našlědnika w šastojnštwje. Šěžna šgorosczj pať jemu radoščj wutroby wša. Wón bęšče wuras najšhubšescheje šrudoby, hdyž wón někotre dny po šmjerczi šwojeho šyna f šwo-jemu najšubšchemu pscheczjelej te šlowa praji: „Tón Knjes je tola prajik: Šbožni su czi šrudni, pschetoz woni budza troščtowani — ja šym wopravdže wczipny, tať budže Bóh to dokonjecž, mje w tej wulkej šrudobje troščtowacz.“ — A tón Knjes je to do-štonjať. Gröpler je pošdžišcho šam wušnaf: „Tež sa tón čžas šrudoby so ja Bohu f žylej wutrobu džakuju; ja wušnaju, wón bęšče sa mje f wulkim žohnowanjom.“

To žohnowanje wobštejesche wošebje w tym, so bu w šwojeje wěrje pschezo wěczžišchi. Čžim bóle jeho šleposcz wot šwontowneho šwěta wotdžělesche, — a f tym šynom bęšče najžiwišchi šwjaš se šwětom šhubik — čžim bóle so wón wróczi na šame wobšhadžo-wanje se šwojim Bohom w modlitwje. Wón by husto prajik: „Šchtož durbicze šebi nadželacz, to šebi ja wušprošču. Modlenje je moje džělo.“

Š dobrym pscheczjelom wón junu wo wěstosczji našcheho šchtanta šnady rěczjesche a jemu žyle džiwny šón, kotryž bęšče so jemu džak, powjedasche. Wón praji: „Šdyž so nam šlepny něčto džije, my, kať wy widžazy, šnamjenjom njewidžimy, ale my jenož hłošy šyššimny kať w žiwjenju. Sa šym psched krotkim wo šnje hłoš šyššaf, kotryž mje wofasche. Sa wotmolwich: „Tu šym!“ Duž praji tón hłoš: „Sa šym Knjesowy jandžel a mam tu wulke knihi, w tych knihach šteja wschitke dny twojeho žiwjenja napišane wot twojeho džeczžatštwja a wschitke twoje hřěchi, kotrež šy w twojim žiwjenju čžinik, šy w nich pišane.“ Sa so najprijedy khetro štróžich, ale ja so mojeho Knjesa a šbožnika troščtowach a f měrom dale rěczach: „Tať, duž čžitaj mi f tych knihow, šchtož tam wo mni šteji, pschetoz ty wěšč, so šym šlepy a čžitacz nje-móžu.“ Duž jandžel šhwilu mjelczesche, potom wón wotmolwi: „To by pschegara dołho trało, Gröplerjo, duž chzu tebi f krotka prajicž: „Twoje hřěchi šy wschitke wušchtrjnjene f krowju Jesom Khrysta.“ Komuž so tať džije, je wěczje džeczjo Bože.

Šdyž bęšče tón šwěrnny muž wobaj wustawaj sa šlepnych šakozik, bęšče jeho hłowne džělo dokonjane. Wón nětko wutwarješche a wudokonješche. Šeho mozy pať šapoczachu wotebjeracz. Wón bę čžerpjazy a duž durbjesche so rozšudžicž, wodjenje do drugeju rukow pschepodacz. W léczje 1874 da so pensionerowacz a 1. okt. so do mašeho twarjenja, kotrež bęšče šebi w bliskoczji teju wustawow sa wumjent natwaricž dať, pscheshbli. Šchwatažy f nim f šonzej džěšche. Wón so šwěru na šwoju šmjercž pschihotowasche. Husto by so modlik: „Božo, budž mi hřěchnitej šnadny!“ abo šebi šherlusche špěwaf; wošebje tu šchtuczku:

„Ach, šapíšch moje mjeno
Do knihow žiwjenja!
Šwjež moju dušču jeno
Do rjanoh' brēmješchka,
Šdžez šelenja so prawi
A kčžu tam psched tobu,
Dha moja dušcha šjewi,
So pomhášch f lubosczju.“

19. januara 1875 wón f měrom a čžišche wušny, haj šbožnje, kať bęšče pošleni čžas husto wušnaf: „Sa šym šbožny. Sa wem

woprawdže, so Jezus Khrystus do śweta pschischoł je, hrěschnikow sbožnych czinicž."

Na Boha so spusćezecž mamy!

(Po němstím.)

Rajte běšče to sbože! Žanej drugej na śwěcže njeběščaj, kotrejž byščaj so taf lubo mēcž móhłoj, kaž Handrij a Lejna. Lejna služesche pola wošebnych knježich; Handrij dželasche w wulkej fabrizy. Na rejmanskej lubji běščaj so lesnałoj a Lejna běšče so Handrijei wusnała, so ma služenje byte a Handrij běšče jej wotmolwił, so je tež wěcžneho napominanja stareje maczerje byty, kotraž jeho kaž schulskeho hólza te mišči scjele a jemu žaneho wješela po czežkim džele njepopscheje. Duž busčaj por. Do Božeho doma wobaj njepšchindžesčaj. Stawnik jeju hromadže prajesche. Włała kwapna hošćina bu wuhotowana. Taj žaneho sbožnika njetrebasčaj! Lejna mějesche někotre sta toleč a Handrij běšče šebi napominany wot šwojeje stareje maczerje něšto stow hriwnow nalutowač; k temu mějesche w fabrizy dobru sašlužbu. To by tola zyle džiwno było, hdyž tymaj dwěmaj hič njedyrbjało!

Lejna pač chyzsche knjenju czinicž, služnja bē so nabyła. Wona pač tež po šwojim šchtancze žiwa byčž njechasche. Wola wošebnych knježich služo, bēšče so na dobru kuchinu šwucžila a wona derje wjedžesche, taf wošebne knjenje wschitko czinja, ale niz, taf dyrbi rjemješnikowa žona czinicž. Hižo přenje dny bēšče teho dla šwada.

Handrij dyrbjesche rano sahe na džělo. Žeho stara macž by stajnje přjedy njeho stanyła a jemu kšofej pschihotowala, bjes tym so by so wón šwoblekał. Lejnje so stawacž njechasche a kšofeja šwaricz husto doščž njemóžesche, dofelž šebi doščž drjewa do kuchiny nanosyła njebē.

Handrij by bōrczał: „Ty mašč tola wodnjo kšwile doščž, šebi wuhla a drjewa nanosyčž.“

Lejna pač wotmolwi: „To by mi było; te czežke wuhle piečž škšodow š pinzy horje bēšlowacž; nē, to móžesč tola ty šwojei žonje k lubosći czinicž.“

„Hdyž ja zylu džěń w fabrizy dželam a w pocze šwojeho woblicža namaj khlēb sašlužy, njech m potom domach kuchinski hólz byčž.“

„Dha pschistaj mi žonu, kotraž to czini; žaneho wuhla wjazy horje njenoschu.“

„Ščto ty prajisč? Njewēšč, ščto by ty była?“

Lejna pač njechasche wjazy byčž, ščtož bēšče była, wona chyzsche knjeni byčž, teho dla džě bēšče so woženika. Wona šebi žonu na pomoc wša. Stara kšuda wudowa, kotraž mějesche piečž džěczi šezimicž, tej mlodei žonje wuhlo š pinzy horje noschesche. Haj šamo druge džěla dawasche šebi Lejna wot teje stareje žony czinicž, wona pač prošna pschihadowasche. To pač pjenjesy płacžesche. Lejna bēšče na dobru jēdž šwucžena a chyzsche ju tež nētko mēcž. K temu bē sažo pjenješ trjeba. Handrijowa mšda wjazy njedobahasche. Lejna na njeho šwarjesche. „Daj mi pjenjesy!“ by wona prajila, hdy by so hōrschil na hubjenu jēdž. Wona pač by šebi šamej najlēpsche napjēlla, hdy by wón na džěle byl. Semu by wona dała w hubjenei draščze kšodžicž, wona pač by so najkražnišcho woblekała. Duž bu Handrij škōncžnje njescžerplivy. Wón so roshněwa a džěšče š domu won. Lejna sa nim š pjaščju hrožesche a wołasche, so je wješela, so je jeho wotbyła.

Handrij czehnjesche do zušby. Wón by lēpje czinił, hdy by k šwojei maczeri schoł, ale — jeho bēšče hańba.

Lejna bēšče někotre dny dale taf žiwa, potom pač žanyč pjenješ wjazy njemējesche. Handrijowe nalutowane pjenjesy bēchu dawno hižo pschetrjebane, jejne pjenjesy na hypotekach stejachu. Wona dyrbjesche so sa džětom roshladowacž. Najradšcho by sažo na službu czahnyła; ale to so njehodžesche, pschetož wona bēšče šamadruha. Š czežlej wutrobu so rošbudži, šama na džělo kšodžicž. Wona nētko bōrsy nawukny wuhlo š pinzy horje nosyčž. Štysknije tej hodžinje napschecžiwio hladasche, hdyž njebudže džělo wjazy šastaracž móž — a pomalu so šapocža w šwojei wutrobje kacž.

Wona so praschesche, hdy Handrij je, najpřjedy šama šwoje dla, ale š tej starosćju tež starosćž wo mandželskeho jej do wutroby pschindže a to pschezy móžnišcho, czim dlēhe so podarmo sa nim praschesche.

Wona porodži lubošneho šynka a to džěcžatko saščcžēpi jej horze žadanje po wujednanju š lubym mandželskim do wutroby. Wona nawukny so modlicž, pschi kōžtu lubeho džěcžja wołasche

k šmilnemu Bohu, so chyzł džěcžatku nana sažo dacž, kotrehož bēšče wona jemu wšała.

Bōh bē pokutnej wutrobje hnadny. Wón tež do Handrijoweje wutroby horze žadanje po žonje a džěcžju wulawasche. Lejna jeho wješela domoj witasche:

„Handrijo, mój luby Handrijo — —!“

„Haj — moja luba!“

Šato bē pschi džěcžowym přenje nanowe wješele nimo, so žona k lubemu mandželskemu š tej proštwu pschibliži:

„Štupmój k wostarjej, Knjesowe žohnowanje šebi wuprošycž sa naju mandželstwo!“

„Haj moja luba“, šceptasche Handrij; „tōń džěń, hdyž budže hōlcž kšicženy. Tu na śwěcže žaneho sboža bjes njeho njeje, wot kotrehož šameho wschitke sbože a žohnowanje pschindže.“

Handrij a Lejna bēščaj wot nētku prawje šbožownaj. Ša lēto wobradži Bōh džowcžicžku. Nowe žiwjenje saščžewasche w domje, pschetož tōń Knjes bēšče šobu w domje se šwojim žohnowanjom. R.

Roshlad w našim czašu.

Šo nētcžiškim rezultacze wulafanskich wōlbow so šda, so budže wjetichina sa powjetschenje wōjšta. Sozialdemokratojo šu wot 36 na 43 pschischli. Š tym drje so woni žašōšnje hordža a hamuja w šwojich nowinach, jako by nētk hižo revoluzija psched durjemi była. Najwaznišche budže, so šu nētk wschitke druge štrony pschecžiwio nim psches jene taf derje š wotpošasanjom jich njeprawyč a njekōnskich žadanjom, kaž š dopjelnenjom jich prawyč a dobryč wēžow.

Wulke njesbože je so na morju stało. Šendželsta wōjšta kōdž „Wiktoria“ je na Šyriškim brjošy š drugej kōdžu Camperdowa hromadže štorcžila a so zyle ponurila. Wjazy hacž 300 kōdžnikow, bjes nimi tež admiral Tryon, je žiwjenje šhubiko. Šhēžor je dla tuteho žašōšneho njesboža šendželstemu knježerstwu šwoje najwutrobnishe džělbracze wuprajil.

W Šneidemühlu w Šōšnaškej bēchu studnju ryli. Ša jene dobo wulawasche so woda taf móžnje a wupluny so taf wjele šemje šobu, so so wołoko 21 kšěžow rošščaše. Wobhdlerjo dyrbjachu je wopusćezicž a je psches to wulka nusa nastala. Šškoda wuczini wjazy hacž jedyn milion hriwnow. Nētk je móžno było, studnju šamknyč. Wjele czešnyč mužow so wobroczi na kšescžijansku lubosćž š proštwu wo pomoc.

Šaf mamy so sa džěczi štaracž?

Ša chyzł šnacž teho nana, kotremuž by wscho jene było, hacž šu džěczi pōzcžiwie abo njeduschniki. Šhtaj jeho po śwěcže; šawēšče lohzy jeho njenadenžesč! Njech je šam pschezo, kajkiž chze, ale to hiščcže jeho tola trochu hrjeba a stara, so by duschne džěczi mēł. — Njecham so jemu džiwacž. — Šdyž je džěcžo tajke dobre šelo, šary nan na wumjenku škoro wucžuje, ščto to rēka, njeduschnyč džěczi nan byčž — a husto drje šebi macž mjelcžo šylsu trēje na šwojei štwicžy. — Haj, czin wscho móžne, so so czi njeby taf stało; to rēka: woczehni šebi šwoje džěczi derje! Dobre, pōzcžiwie džěczi šu sbože sa šarscheju, tola niz jeno sa njeju, ale tež sa wschitkich, kiž wobkšhad š nimi maja abo šmēja. —

Šraju dale, dobry cžlowjeł byčž je najwjetšche sbože na śwěcže. Ščto mi nochyzł prawje byčž dacž! Šarschi pač lubuja šwoje džěczi a chzedža, so by so jim derje wjedło. Ša chzu jim wupowjedacž, ščto maja czinicž. Njech je derje woczahnu a potom šu so po šwojei móžnosći najbōle wo jich sbože postarali — a hdyž nēhdy tu njebudža wjazy na tutym śwěcže, „Budž džal do wēcžnosćel!“ budža wschēdny pacžer šwojich džěczi šyšchecž a derje budže sa nich a derje sa džěczi. — Dobry cžlowjeł je šam šwoje sbože. — Njeje temu woprawdže taf?

To rjenje pōšnajemy, hdyž na škōstneho hladamy a widžimy, taf jemu je. Tōń, kiž nicžo šleho šebi wēdomny njeje, móže derje bjes štracha byčž. Ščtoha móže so jemu štacž taf jara šleho! Tajkeho šleho tu sa njeho na śwěcže njeje, so njehodžalo so šabycž, so njemōhl so trošchtowacž se šwojim lubym Bohom.

Tōń pač, kiž je wschelle wēžki šworał, so špochi boji, so so jemu to wot druhich štanje, ščtož je šam nacžinił druhim a nima wjele mēra ani w nozy ani wo dnjo — a so boji psche nicžo a

ja ničjo husto dosčj. Šklowcžo šaktyšchawšchi, i ruku machanje wuhladawšchi budži duzy tak a hinaš, so wo nim powjedaja; so ničjo dobrego, to je wěšte a cžeho dla? Teho dla, so dobrych poczinkow nima. — Kaš jeho to pali; wšcho wjazy widži, hacj je. — To je mi rjany mēr. — Šdyž dale dže a polepščenja njehlada, njemēra njeje ženje mjenje; šebi šamemu wšchaf wučježnyčj njemōže a byrnjež šo do studnje ryl. Wbohi to cžlowješ a wobzarowanja hōdnj! Ša mērny mješelem žada a trada wutroba — a šwoje mješele spochi i nohomaj tepta. — Kaš rady by šo šawješeliš; ale to šcherjenje, wōn šam, wot njeho ani njepopusčjezi — a i nim je wšcheho mješela kōnz. Podtkōczicj dyrbi wšchē šwoje dopomnjecze; potom hiščje je najšbožownišchi, hdyž ničjo wo šebi njewē. To je mi rjane šbože a mješele! Teho jemu tež škōt šawidžat njeby. —

Štawišny rēcža wo ludžoch, kiž šu se strachom mrēli, kiž šu w nozy se šobu džēlali a se šwojei škōcžu a na ranje nješbu mēra pomēli, kiž šu bēhali mēsto wot mēsta, so bychu šebi šamemu wučješli, doniž šebi nješbu mjecz k wutrobje škōli w myšlach, so šo tak wuhlowaja šurowym cžwilam. — Wbošy! — Tam jim njebudže lēpje, ale budže mjele hōrje. — Štaj, hdyž mōžesh, wēcžnje živy kužōš ducha, kiž ša mješelem dže a šbože spochi chze! Ty budžesh šo podarmo šapjeracj a podarmo gwaštowacj. Ty chžesh šbožowny byčj — to w tebi nutška teži, hšubšcho hacj šchto druhe. Šdy by šo cži do prēdka prajišo: „ty budžesh wēcžnje nješbožowny“, cžma by byla na dobo wokoło tebe a ja njemōžu wugruntowacj teje šrudoby, kotraž by cže wobjaka. Ale wēšch — to by byl w heli. Kaš by žadaš kōždy štawicžk na tebi, ale njemōžno — to je to šklowo, kiž helu tak šatrašnu cžini — njemōžno. Ša njechal twojei wocži widžecj, kotrež byšchtej chžyše; se šwojeju džerow wuštipicj! Podarmo! — by šo šašo wotwołašo šurowje a šadwēlowanje by bylo kōnz, a tola šašo niž kōnz, ale šapoczatk noweje cžwile. — Š teho wšcheho drje je widžecj, so je dobra a nušna wēž, džēczi derje wocžahnyčj, dofelj wot teho wotwišuje našche šbože a šbože džēczi. Ale je to tež našcha šwjata, kruta winowatošcž; — dofelj je Boža kašnja. Šjim hōle naš wjasa, cžim bliže k nim štejmy. Njech šu štarschi, njech šu wučjerjo — štare prajenje je, so dyrbja hřeči šwojich džēczi šobu nješčj. Štarschi a wučjerjo šu cži, kotrymž Bōh tōn knješ te maše pšhiporucža. Wōn je wam je daš njeminowate, hladajcže šo, so njebychu i waschēj winu tryšš nawuškē a se škōcžu pohrajšale. To je jēd, mjēšchi hacj je šwēt hdy widžak. — Kaš pak mōže šo temu wučježnyčj? Šswēt je škōcže pošny, wšchudžom šo rōšdžera. Šchtož ma wocži, dyrbi pak widžecj. Ale widjenje njecžini hižo škōcž, šymjenje hiščje k temu škufcha. Tutemu njedaj dōnicj do wutroby; ale warnuj ju, hladaj ju a wobdžēlaj ju. — Šdyž rolu puštu ležo wostajišch, ništrjebasch šo wo njerjad štaracj. — Šchto mamy cžinicj? Štarschi, hladajcže wasche džēczi! To by byla prēnja kašnja. Šchto pak je i tym prajene? Pšchēde wšchēm ničjo druhe hacj „budžcže šami pōzczimi, kaž chžecže, so bychu wone byle“. Wone wot waš spochi wuknu rēcž a pocžink wšchēlki a njedyrbjake tež wot waš nawušknyčj wšchēdnj wasch šakr, wšchēdnj waschu škōcž? D hladajcže na nje, hdyž maja šwōj hrajš — a hōršy wuhladacje, kaš wšcho po waš cžinicj došonjeja. Maja krumy a konje, a nještaraj šo, so rēcže doščj nješmēja. — Rēcže, kotrež šy lēdma i huby puščježik, šo možuja a hižo doščj wušchitnje trjebaja. A i rēcžu po cžašu šobu wuknu myšl. — Maja klamy a njewjedža domuhwalicj wēžy, kotrež maja na pšchēdaš. Šchto by je ša mudre mēš, maše šchibaki! Kaške bylo to džiwanje, bychmy-li spochi a hacj do dna je wobkēdžbowacj mōhli! Šich žyše žiwjenje je našche žiwjenje a šchtož my šmy, to šu wone — mašy kuš mjēšche šu — to je to žyše. —

Njech je mjēš štarschimi njepšchēšjenōščj, šawēščje wuhlowana njewoštanje džēcžom. „Komu šy dobrj?“ hdyž šo mōlcžkeho woprašchesh, wōn budže cži mjedžecj šwoju portu džeržecj a „nanej“ abo „macžeri“ šmēšch wotmolwjenje — a ma šwoje winy ta maša hłowa. Čžakaj, mōžesh duzy wuhladacj! Macž je jeho biša a nētko bēži k nanēj a nan jemu pōcžnje pomhacj a majša jeho. Tu mašch tu winu. A hdyž je šwada nastala mjēš mašymi: „Čžakaj, ja budu macžeri rječ“ a twočnyje tam, hdyž wē, so budže jemu pomhane. „Mašy filosof“, bychmy rjekli a je k šmēšcham husto doščj, ale šrudne šobu, hdyž widžimy, kaš ške na ške ščēhuje, kaš roščje a šo šymjeni.

Šaj, macži, na to njehladašch, šchto šebi wocžehnjesh, a

potom, hdyž je kopschima wulka wuroštkā, šo k Bohu wołašch: „Ššym šebi to šaklužika?“ — Šdy by do džēcžja hladacj mōhla a wšcho pšchēhladacj, kaš je to wot prēnjeho bēhanja šem hacj do džēšnišcheho dnja k temu doščkō, šchtož je — ty by wotmjēlka, wēr mi. Abō njewēšch trāsch šo dopomnicj na to abo tamne šklowcžo, na tōn abo tamny njedobry pocžink? je šo tebi wēšo tak wuhunjo; a hladaj, nētko mašch, šchto je tu i njeho wuroštkō! Šeno na šwoju wutrobu šo bij a wušnaj šo, „ja šym wina“ a nētkotryžkuli nan njech pšchitajš „ja šobu“. —

To njeje jenož rēcžane ša štarschich, ale tež ša kōždeho druheho, kiž ma i džēcžimi wobkhad — ša cželedž. Njech šdžerži pšchi šebi šwōj njepocžink a šwoju nješanbitu rēcž — won wutwočnyšchi pšchēd džēcžimi je jim pohōrščk. Abō njewjedža šo dopomnicj na šurowe šklowa, kiž je Šesuš šarēcžak na tych, kiž pohōrščka dawaju mōlicžkim; — a wšchōn druhi wotroščjenny lud njech cžini tež po tym a njech prjedy šwēdomicže wobhladuje, šchto rēcži a hdy je.

To maja husto šwoje mješele, so maše wuwucžuja w tym abo tamnym — ale šawēščje wšcho bychu tež šašo wrōczili, hdy jeno by mōžno bylo. Džēczi do kōrcžmow šobu bjeru a to maja šwoje mješele i nimi, dawaju k picžu a šmēja šo jim. Džēcžo mēni, so prawje cžini — a wē drje lēpje? wbohe!

(Škōncženje pšchichōdnje.)

Šlaj, ja cžinju wšcho nowe.

(Šjem. Šan. 21, 5.)

Ša kaške waschne šwjaty Duch žiwjenje pšchinješe do pōhanškeho šwēta, wo tym dwaj pšchitadaj:

Čžorny šchłowa, kotryž bēšche šo k kšchēščjjanškej wērje wobrocžik, bu nēhdy wot šwojeho europiškeho knješa, kotryž bēšche njewerjazy a husto kšchēščjjanšku wēru wuhmēšchowašche, krawny šbity. Ša lēšniwe praščenje šwojeho knješa: „Šchto pomha tebi nētko twōj Šesuš?“ wotmolwi čžorny i mērom: „Wōn mi k temu pomha, so wam wodaš.“

Druhi, kotryž bēšche teho knješa Šesuša namašak, šwojim krajanam bibliju i tymi šklowami porucži: „Džēczi, hlajcže te knihi. Wone šu našche bohātštwō. Šdyž šmy bješ khlēba, tu khlēba teho žiwjenja namašamy. Šdyž naš žyly šwēt wopusčjezi, tu mamy, šchtož naš nišdy njewopusčjezi a hdyž junu wumrjemy, tu mamy wēcžne žiwjenje.“

Hiščje mjele tajkich pšchitadow mōhlo šo podacj, kiž nam jašnje wobkšwēdčujuja, kaš je Šchryštušowy Duch žiwjenška mōž, kotraž wšcho nowe cžini, hdyž šo jej cžlowješ pšchewoštaji. Šo tola cži pōhanjo naš kšchēščjjanow njebychu ju do haniby štajili! Špēwajmy: D šwjaty Ducho! pōj wšchaf k nam!

Šswjedžen ša mišionštwō bješ pōhanami

šmēje šo šrjedu 12. julija w Budyšchinku.

Šserbška Boža šklužba popošdnju w 2 hodž., prēdar knješ farat Wicžas i Mošacžiz.

Nēmška Boža šklužba popošdnju w 4 hodž., prēdar knješ kaplan Kšchizjan i Šodžija.

Wšchitkich pšchēčjelow mišionštwā najwutrobnišcho pšchepošchuje

žyrlwinške prjōdštejerštwō w Budyšchinku.

J. Šōlcž, farat, pšchēdšyda.

„Pomhaj Bōh“ je wot nētkā niž jenož pola knješow duchownych, ale tež we wšchēch pšchēdawašnjach „Šserb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje doštacj. Ša šchtwōrcž lēta pšlacži wōn 40 up., jenotliwe cžizla šo po 4 up. pšchēdawaju.